

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

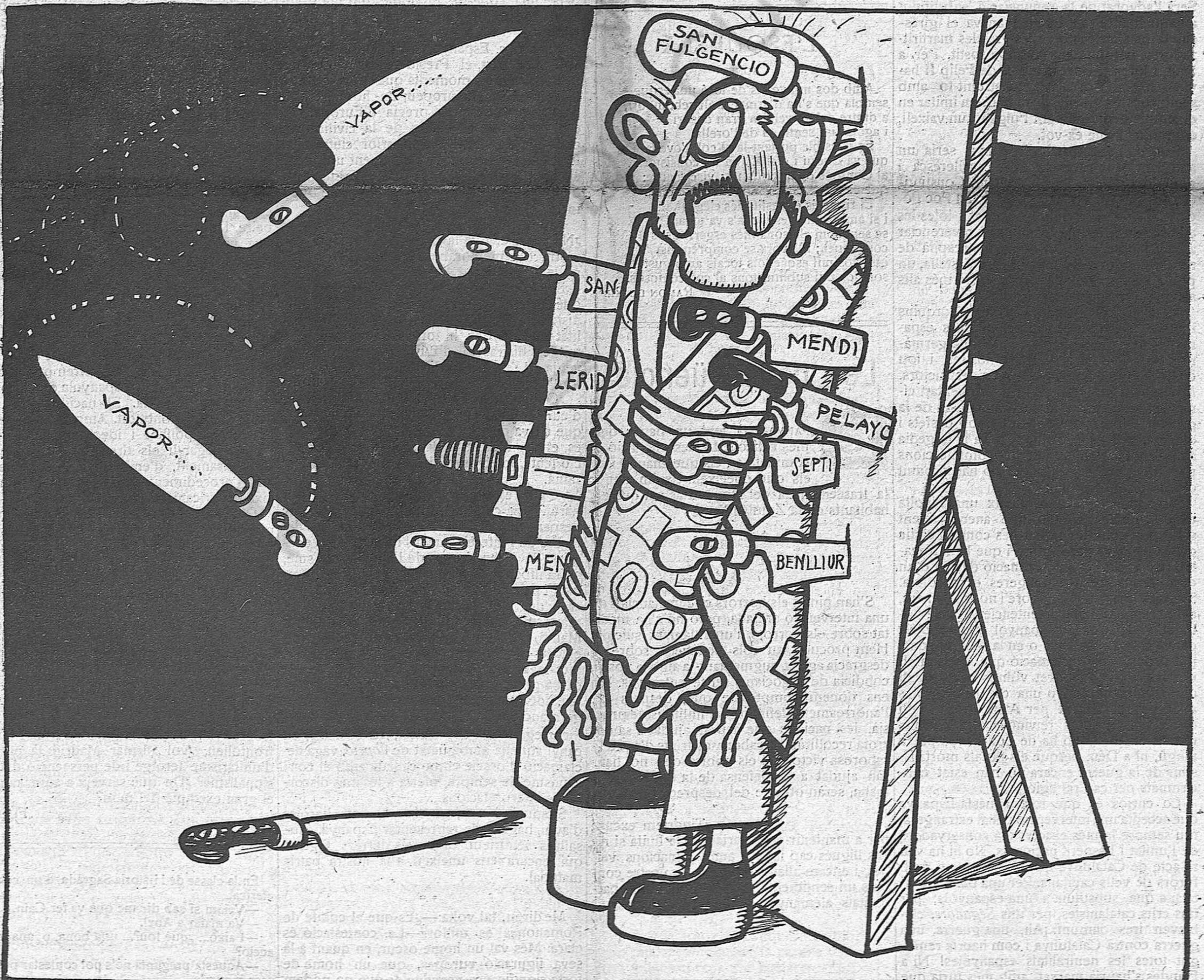
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagoc)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

PASSIVITATS PERILLOSES

El xino manso.—Ara que s'hi posi un altre, ja n'he tingut prou de paciència.

Els rius de la guerra

Amb brau impetu avencen en el nord de la França, de cara a la frontera, els franco-anglesos. La victòria està en marxa entremig de la sang i de l'estrepit espantós de les batalles.

Tot ja creure que l'hora de la lliberació completa del territori francès està pròxima, i que no és llunyà el dia que els aliats posin el peu en terra alemanya.

Els noms dels rius que surten en els comunicats oficials, aniran senyalant-nos les triomfals etapes.

Ara encara sonen els noms del Somme i del Aisne, vells rius de guerra. Però ja van quedant enrera. Aviat altres noms de riu sonaran.

Quan surti el nom del Mosa, no ja en son troç de la regió de Verdun, sinó en son ample recorregut del nord de França, això voldrà dir que la terra francesa és lliure de l'invasor.

I quan soni el nom del Rin, això voldrà dir que l'Alemanya imperial és invadida. I l'invasió de l'Alemanya marcarà l'hora de la pau, si abans els homes de Berlín no es donen per vençuts.

Al nord del Aisne i al est del Somme, brillen avui amb reflectes de glòria les aigües del Mosa i del Rhin.

"SAN FULGENCIO"

A ploma d'En Castrovido tingué per al torpedeig del «San Fulgencio» una frase justa i càustica: «Ja tenen patró els germanòfils: San Fulgenci.»

Serà l'advocat de la renunciació, substituint an aquell altre sant que demanava el giresin d'un altre cantó en les graelles martiritzadores, perquè d'un ja estava rostit. Per a Sant Llorens, els espanyols de Felip II havien aixecat l'Escorial, construint-lo amb semblança de graelles. Ara podrien imitar en el temple dedicat a Sant Fulgenci un vaixell, com un enorme ex-vot.

Sant Fulgenci, patró d'Espanya, seria un anti-Sant Jaume, encarnació cavalleresca i religiosa de l'idealisme militant. Constituiria, ademés, una mena d'imatge del Poc Poder, l'ícone d'un poble disposat a totes les abdicacions. Perquè com podrà reverenciar a Sant Jaume, matador de moros, capità de reconqueridors, aixamplador de Castella, un poble que s'agenolla per a veure més alts als que li produeixen martiri?

Fusellaren els alemanys a cinc mallorquins i fou excusada l'execució per plomes espanyoles. Caigueren sola la metralla germànica vaixells i més vaixells nostres, i fou d'ells la culpa, no pas dels seus destructors. Mataren an En Granados i un comentari cínic acullí la nova dramàtica: «Coses de la guerra». Novament arriben barcos desfets i espanyols ofegats, i tothom mira la tragedia amb poruga, temença per les complicacions possibles, car els cadavres no han produït cap dolor, ni cap rabia.

No tan sols no's produeix una revolta contra Alemanya, sinó que anem creient s'acceptin aquestes catàstrofes com un càstic que Alemanya ens imposa i que hem d'acatar. Es a dir, la subordinació davant d'un dret i d'una força estrangeres és absoluta. S'admet una sobirania sobre'l nostre comerç, amb responsabilitats i sentències i sense potestat d'apelació. Un espanyol que ha sofert danys en els seus béns o en la seva persona, pot produir una reclamació que fineix amb una restauració del dret vulnerat per medi d'una indemnització o una condemna. Mes a l'espanyol danyat per Alemanya no se li concedeix cap força reivindicadora. Alemanya de lo que fa no ha de donar compte a ningú, ni a Déu, perquè els pecats mortalíssims de la guerra encara no han estat condemnats per cap rel·ligió.

Lo curiós és que tota aquesta Espanya que accepta una intervenció penal estrangera, fou sempre la més exacerbada conservadora de l'unitat i l'esperit nacionals. No hi ha vetu ni acte de Catalunya que no la revolti amb furors de vells capitans. Per una bandera catalana que substituïa a una espanyola, per uns crits catalanistes, per uns Segadors, clamaven ires damunt. ¡Ah, una guerra, una guerra contra Catalunya i com hauria remogut totes les neutralitats espanyoles! Ni a Flandes s'hauria marxat amb més furia que

contra Catalunya. La sembrarem de sal—se cridava. A l'Alemanya la voldrien, en canvi, sembrar de roses.

Quin llibre de dolor, de vileses, d'irracionalitats, de xenofòbia, i de guerra civil se podria fer, amb aqueixos tres sants del santoral hispànic sant Jaume, sant Clodoaldo, i sant Fulgenci.

PARADOX

L'ESQUELLA

SONET

Amb dos mil voltes de tocà una esque sembla que s'ha d'armar molt rebombori, a dintre del cervell un gran desori i agotar un sentit, el de l'orella.

Es possible portant-la al coll l'ovella que va d'aquí i d'allà... en un consistori... al Congrés quan crida un: viscal altre: moril... que en mans enteses te altre cantarella.

El ritme és el vestit més elegant, i si amb ritme l'esquella's va tocant se sent com els sons més esgarriñosos complauen; i llavors se comprèn just que dos mil esquellots tocats amb gust són dos mil sublimes tons al cor confosos.

RAMON DE RIBAS

Les conseqüències

ESpanya està fent un paper dels més ridícols. La desorientació és completa en els que manen i en els que obeeixen. Capim menys la transcendència del moment actual que els habitants de la Zululandia.

S'han pintat els horrors circumstancials de una intervenció armada, però no s'ha meditat sobre els horrors d'un aïllament suïcida. Hem procurat tan sols beneficiar sobre la desgràcia agena, augmentant-la amb la nostra cobdícia de negociants sense entranyes. No ens donem compte de que, després de l'anorreament definitiu del militarisme prussià, les nacions que hauran ajudat a sa derrota recolliran els saborosos fruits d'aquesta saborosa victòria, i els pobles que no hauran ajudat a la defensa de la Llibertat humana, seran objecte del despreci universal.

Tindriem excusa per a mantenir-nos apartats de la lluita si no ens lligués cap interès amb les nacions veïnes, i encara allavors demanaria nostre concurs un sentiment de protesta contra les barbaritats alemanyes.

Quan allunyats del cercle amical que formaran les nacions vencedores, vegem paraules nostres fàbriques, desertes les poblacions, abandonats els camps i passejant triomfadora la fam per Espanya, allavors comprendran els nostres germanòfils el mal que han fet a la patria, predicant aquest isolament egoïsta i covard.

JEPH DE JESPU

Aquest número ha sigut revisat per la censura governativa

Govern nacional?

AQUESTS dies amb motiu de l'alarma produïda per la qüestió del *San Fulgencio*, ha corregut pels periòdics una enutjosa versió: la de que estavem a punt de sofrir—amb excuses de govern nacional,—un Ministeri Maura. Com això seria la darrera de les absurditats, convé que en parlem una estona.

¿Què és un Govern nacional? Una concentració de totes les forces polítiques d'un país, qui deposen temporalment la lluita interior davant la menaça d'un perill extern. Es un armistici, i no pot suposar una humiliació per a cap dels units.

¿Qui el presideix? Naturalment, una persona qui hagi merescut el respecte de tots, més enllà de les diferències ideològiques. Un home qui representi una força centripeta, una cohesió, un home qui tingui un nom efusiu, un nom d'atraccions concèntriques.

¿Es així, a Espanya, don Antoni Maura? D'altra part, el President d'un Govern nacional, en els moments que travessem, té d'ésser un home europeu; un home consagrat per l'aprovació previa d'Europa. Té d'haver rebut el bateig de la civilització, com un testimoni de superior ciutadania. Perquè ell no presideix solament un poder executiu nacional, sinó que és la fórmula d'un valor nacional en el concurs de que's forma Europa.

¿Es així, a Espanya, don Antoni Maura? ¿No va ésser tota la civilització mundial qui, en un dia memorable, va foragitar-lo del poder?

Seria d'una significança dolorosíssima el que l'home que no ha pogut tornar al Ministeri en els dies de pau, per incompatibilitat amb Europa, hi tornés ara aprofitant la tràgica distracció d'Europa, com una revenja de l'esperit tradicional d'Espanya contra l'intervenció espiritual soferta en 1909.

¿Quina força té aqueix home, al darrera d'ell? La seva representació ideològica és lo que ell va dir-ne *revolució des de dalt*, això és, el cop d'Estat paulatí, ocult, de preparació lenta, interrompuda per un esclat de tirania.

¿Quina és la seva força material, el seu partit? Una conjunció d'odis, alimentats per l'esperit de casta, on s'agrupen totes les defenses de l'interès contra l'ideal, tots els enemics de l'obrisme, de l'intel·lectualisme, de la llibertat. Una aliança de clergues, rics, burgesia servil, *señoritos* i universitaris a la caça del títol. Ademés—oh paradoxal—el maurisme, que és infinitament pitjor que En Maura, està avui en oberta contradicció amb ell, des de el discurs de Beranga. Els periòdics mauristes defensen amb tota rudesia la causa germànica i els seus adeptes representen, socialment, la forma més aguda de la germanofilia. I En Maura etern *divo*, amic incorregible del cop teatral, va sostenir, en canvi aquella ambigüetat de l'opció, vaga declaració d'oracle embolcallada amb el conceptisme de sempre, oferta a les més discordants interpretacions...

Si aqueix home, en els moments heroics d'avui, hagués de representar Espanya, no saltres sentiríem caure els darrers lligams qui encara ens uneixen a la nostra patria material.

Me direu, tal volta:—¿Es que el comte de Romanones és millor?—La contestació és clara: Més val un home obscur, en quant a la seva figuració europea, que un home de forta significança negativa. Ja que no podem

comptar amb una forta activitat benèfica, val més la passivitat que l'agressió...

¿Quin nom hi hauria, doncs apte per a la capsalera d'un Govern nacional, en el cas—improbable—de que fos necessari aquest? Segurament l'Azcarate. No n'hi ha d'altre. Ell, situat al bell mig de dos règims i de dos procediments; separat del fraccionisme dels partits; ungit darrerament per la popularitat de la seva mateixa derrota pel caciquisme provincial i pel retrogradisme universitari, ell seria la persona única. L'antic *moderantisme* espanyol va deshonrar, amb les seves truculències, el nom de moderat. L'Azcarate tindria el avantatge de rehabilitar-lo; i uniria aqueixa autèntica moderació a un esperit obert davant les evolucions indefinides.

GABRIEL ALOMAR

Gent extra-europea

ESpanya no té cura—deiem l'altre dia, parlant amb un il·lustre republicà de la generació vella i nova.

—Ni té cura, ni té tant sols tractament—va afegir el nostre interlocutor.

I és veritat. Cada dia apar més clar que Espanya—tant l'Estat com el país—es troben fora dels corrents mundials, el mateix en política que en ciència, el mateix en economia que en neutralitat. Espanya, l'Espanya d'avui, és extra-europea. Ho hem dit altres vegades. I avui ho hem de repetir.

I ho repetirem amb sentiment mesclat de ira. Els comentaris que la premsa de Madrid ha posat al discurs d'En Cambó a Sant Sebastià, revelen que l'incomprensió centralista no té remei i que és perdre el temps l'intentar fer-la desaparèixer. Una gent així; una gent que a hores d'ara torna a parlar de l'antipatriotisme i del separatisme, no té cura ni té tractament. Es un cas perdut, trist, llòbre i fúnebre.

I el que fa més rabia és que aqueixa gent tancada i barrada es té per liberal i per moderna. Aquí tenui el *Heraldo de Madrid*, aqueixa fulla decaiguda i rancia, els números de la qual semblen diaris atrassats, de cap allà a 1895, comprats a pes a càl dra-paire. Doncs el *Heraldo de Madrid*, periòdic que vol ésser liberal, democràtic i esquerista, demana al Govern que culli a posar una mordaza (així ho escriu textualment, una mordaza) als nacionalistes catalans i bascs.

Aquestes demandes—tan repetides—de que el nacionalisme, ideal lícit a tots els països civilitzats, sigui perseguit i posat fora de la llei a Espanya, demostren que l'ànima de la gent centralista espanyola és tota plena de negror africana. El nacionalisme pot ésser discutit, contradit. Ample és el camp dels debats polítics i ideològics. Però l'intent de negar-li els drets de propaganda i de pensament, d'embestir-lo i acorralar-lo amb procediments persecutoris i tirànics, això és africanisme pur.

Diuen mentida aqueixos periodistes ignars que parlen d'una mena de renúncia dels pobles europeus a les reivindicacions nacionalistes, davant l'espectacle i els problemes de la guerra. Succeeix tot el contrari. Avui més que mai els pobles alcen la veu reivindicant la llibertat nacional. Avui més que mai estan enceses les qüestions nacionalistes. De la sang, del dolor, del foc i de les runes, la personalitat de les nacions en surt més forta i més vigorosa.

Es aquesta l'hora en que les tiranies històriques—socials, polítiques, nacionals—se esquerden i s'ensorren. Ara que el vell Petrograd ha caigut; ara que Berlín i Viena trontollen, ¿vol afirmar Madrid la política d'unitarisme ferotge i de persecució del nacionalisme? ¿De què serveix a aqueixa gent el gran exemple del món?

FULMEN

En la classe de Historia Sagrada d'un col·legi clerical.

—Veiam si sab dir-me què va fer Caïn.

—Va matar a Abel.

—I això... ¿què fou?... una bona, o una mala acció?

—Aquesta pregunta no's pot contestar perquè som neutrals.

Hombre trompo

ON Manuel de Montoliu, gran archipàmpano de las Indias hispanoteutónicas, endilgó recientemente a sus mansos lectores de *El Día Gráfico* un sermón sobre la cultura del lenguaje. Como yo soy miembro de la cofradía del mal «Mot», a cuyo cultivo y esplendor he dedicado algunos ratos de mi existencia, me puse a escuchar la plática. Don Manuel, encantado de la vida con su sinicura de la Diputación, arrellanado en su poltrona de filólogo burocrático, no comprende el mal humor de los que no cobran la nómina, el agitarse de los que tienen las nalgas sobre las duras piedras. Nos gustaría ver la cara que pondría el señor de Montoliu, si no pudiera dar, como yo, hace un mes, con quinientas pesetas que necesito para un libro, y si no pudiera arrojarse por el Ateneo, por tener cuatro recibos pendientes de pago. Nos gustaría ver con qué palabras de oro sabría comentar el señor de Montoliu su vida de hierro, si estuviera, como yo, constantemente con un pie en la emigración y con otro en la cárcel.

Don Manuel de Montoliu les decía a sus alemanes de España y del Camerón que los que de cuando en cuando soltamos algún terno para alivio de nuestras penas, hondas carecemos de moralidad, de educación, de distinción y de buen gusto y que no sabemos escribir. Mucho carecer y mucho no saber es eso, pero es verdad. No teniendo abiertas las columnas de *El Día Gráfico* para pontificar desde ellas, no habiéndonos de leer la clientela de cabeza cuadrada de ese periódico ¿de qué nos serviría el saber escribir? No habiendo de ciceronear y de recibir visitas en el Palacio Oriental ni en el Palacio Occidental de la plaza de San Jaime ¿qué falta nos hace la distinción? ¡Moralidad, educación, buen gusto! ¿Para qué queremos nosotros estas virtudes? Busquemos el reino de Dios y su justicia, y lo demás se nos dará por añadidura.

Nosotros seremos hombres de execrable gusto, carentes de pudicia, vergüenza y demás, pero poseemos algunas virtudes que no ha poseído nunca el señor de Montoliu, a saber: probidad intelectual, derecho de corazón, sinceridad. Veámoslo.

Conocimos nosotros a don Manuel de Montoliu en *El Poble Català*, pero en *El Poble Català* de la edad de oro, cuando lo redactaban Almar, Aguilar, Rovira, Plana, Ametlla, Nin, etc. Ya entonces el señor de Montoliu escribía Personalidad, Cultura, etcétera, con mayúscula. Aunque don Manuel, viajando en la nube de sus filologías y de sus metafísicas alemanas, raras veces soltaba prenda en sus artículos, el ambiente de éstos, el periódico en que venían escritos, la juvenilidad de la prosa denunciaban en su autor a un hombre de izquierda. Por tal hubimos siempre tenido nosotros y todos al señor de Montoliu. Bien pocos días há que *El Ideal*, de Lérida, le recordaba a don Manuel un artículo en que se deshacía en elogios a Francia. Pero entra en las covachuelas de la Diputación, y el hombre, bien poseído de su papel de pseudosabio, empieza a merar el vino ya bastante flojo de su radicalismo. Estalla la guerra, y el hombre se acuerda de que él y Vidal y Guardiola son los únicos de Barcelona que pueden entenderse en Alemania con los cocheros y los mozos de café, y cádate a Manolito hecho germanófilo. Pero germanófilo de los más recalitrantes, de los más rabiosos, de los que con más saña combaten a Inglaterra y a Francia y con más fervor inciensan al Kaiser. Y fenómeno curioso: a medida que el señor de Montoliu se encona en su francofobia, extrema su reaccionarismo, hasta el punto de escribir a ratos en perfecto jaimistón.

Ahora bien, díganos don Manuel de Montoliu, ¿mentía antes cuando se nos aparecía como hombre de izquierda o miente ahora que abomina de lo que en otro tiempo nos enseñó a amar? Contestaremos nosotros por él. Miente ahora y mentía antes. Nosotros creeríamos en la sinceridad de una evolución hecha hacia el sindicalismo o el anarquismo, es decir, hacia mayor idealidad, hacia mayor sacrificio; pero no en la de una evolución hecha hacia los sueldos de la Mancomunidad y hacia la caja del Consulado

alemán. Nosotros no creemos en la honradez de una evolución que supone un cambio de naturaleza espiritual, cambio que no se puede normalmente producir en cinco ni acaso en cincuenta años, a menos de llevar las ideas en la cabeza, como el salvaje las plumas, por mero adorno. La opinión tampoco cree en la lealtad de esos arrepentimientos, y así sufre a sus ojos el que se arrepiente, una capitidiminución, una mengua de estima. Y es natural. No hay derecho a equivocarse la solución de los principales problemas humanos. Y el que erró en el antiguo pensar ¿cómo creer que no yerra en el nuevo?

Es que, replicará don Manuel de Montoliu, yo quiero a Francia tanto como el primero. Sí, sí, ya conocemos el cariño «boche». De tanto que te quiero te pego. Ya hemos leído el artículo «Mi amor a Francia». El señor de Montoliu admira la claridad francesa. Como cualidad intelectual no está mal, aunque hay otras más importantes. Y no estaría demás que se la recomendara a sus amigos los tudescos. Pero más que claridad, caridad hace falta. Y bondad. Conque claridad ¿eh? Por eso los francófilos vemos la victoria aliada clara como la luz. Claridad, ¿eh? Los cañonazos franceses son de una claridad estupenda. Toma claridad. El señor de Montoliu para probarle el mucho cariño que le tiene a Francia, repite cada día que esa nación está podrida, que es un Estado de cartón y que el día que Hindenburg la ataque de verdad se hundirán las bayonetas en su flanco como el dedo en una pirámide de manteca. ¡Pa chascal! Ya lo vimos en Dixmude, ya lo vimos en Verdún. ¿Qué otro pueblo hubiera hecho frente sólo con el pecho al huracán de hierro y de plomo que se le vino a Francia encima en agosto de 1914?

Don Manuel de Montoliu, haciendo de palmera del Mediodía enamorada del pino del Norte, canta sus «lieder» germánicos, insulta a Francia, calumnia a la Revolución y llama apaches a los «sans-culottes» y a los gobernantes de la tercera República. Don Manuel de Montoliu, *metuens verbora lingua*, temeroso de que las plumas azotadoras caigan sobre su carne, condena la violencia de lenguaje, sin perjuicio de acudir a ella cuando es necesario para mal de Francia y de Inglaterra o para gloria del Kaiser.

En una de sus últimas crónicas escribía: «Inglaterra es como un trompo que, mientras danza y tiene movimiento, da la impresión de una seguridad y de un equilibrio perfectos. Pero procurad estorbar con un ligero obstáculo la marcha del trompo, y veréis como este empieza a tambalearse sobre su exigua base, y acaba por tenderse, inmóvil, en el suelo. La guerra europea está haciendo tambalearse a este gran trompo de Inglaterra que tan seguro y tan orondo bailaba a los ojos de todo el mundo.» Usted sí que es un trompo y un danzante, señor filólogo de pega.

ANGEL SAMBLANCAT

Una «copla»

ESITJARÍEM que la censura no tingués res que dir d'aquest article. Hem d'esmerar-nos per a que aixis sia.

Veiam:

Com que segons de quin es coses és perillós parlar-ne, passem de llarg.

De la guerra? Hauríem de mirar cap endins de casa nostra i... francament... hi ha roba estesa.

Dels queviures? Amb tot i els moltíssims banquets que cada dia se celebren, és aquesta una cosa massa trista i n'hauríem de dir an En Romanones i comparsa alguna de massa grossa.

Dels toros? Uil! Ja fan fàstic. Ja no hi ha competència verda.

De la política? Això sí que semblaria divertit, però, havent-hi censura, pot-ser ho seria massa.

De l'Ajuntament de Barcelona? Es un recurs massa petit per a una tasca tan important. Parlem d'una cosa ben inofensiva, de En Melquíades Alvarez, per exemple.

Val! Està dit. Amb aquest no hi ha perill. Es un home-lloro, mena d'empelt bastant abundant, però que no arriba a tenir mai la

brillant poca solta d'aquest raríssim exemplar.

Mireu-se'l per tots costats. Riçat, polít, virolat, gai de ploma, nèt de béc; és magnífic; sab moure el cap d'un costat a l'altre; s'estarrufa, fins galleja una mica, empinant-se damunt les potetes, obre i tanca el béc amb gracia i amb tal ponderada i justa perfecció que és un meravellós prodigi mecànic. Sembla talment viu. Fins ell s'ho arribà a creure, que era viu. Però cal! Un dia volgué aixecar massa el vol i se li vegé el fil-ferro. Ara fa com si no se'n hagués adonat, però ja sab que no podria enganyar a ningú. Aquesta és la seva única tristesa. Per això i amb el fi d'amagar-la s'estarrufà i s'imfla més que mai.

Mireu-se'l. Canta, xerra, xerroteja, xiscla. Sembla de debò. Fins de vegades sembla natural. Oh! Es la joguina mecànica perfecta, la que més agrada als reis i fills de reis. Desseguida veuen lo que hi ha dintre.

De tan perfecta que és la joguina mecànica, de vegades fa declaracions. Es una musica d'aquella que a Madrid en diuen *callejera*, musica de piano de manubri, de *sexteto* de *cine* econòmic que, si no diu res, en canvi fa mal a les orelles.

Ara, fa poc, també n'ha fet de declaracions.

En el moment present, aquestes declaracions de l'aucell pintat i mecànic tenen un regust tot plè d'amargantors.

En la callada quietut espanyola, el cant de aquest... home demanant lo que tantes vegades li ha sigut negat amb menyspreu, recorda la «copla» aquesta substanciosa:

«A la puerta de un sordo
cantaba un mudo,
y un ciego lo miraba
con disimulo.»

«Copla» ben expressiva, per altra banda, per a que en la gran comedia mundial servís de leit-motiv a la figura d'Espanya... però com que hi ha censura, pleguem.

MARCEL

SONATA XXX

HOIS hi han coses que no poden dir se cridant perquè hi ha certa mena de gent que no volen que'ls seus afers se comentin i menos que surtin en lletres de motllo.

Amb això encontres de parlar de les inquietuts d'En Romanones i de la presència d'uns húsars vermells en els carrers de Barcelona, vos contaré una rondalla.

Som-hi:

Hi havia un senyor molt poderós que per a vigilar les seves terres tenia guardians i més guardians, tants que fins se vegé obligat a fer llesves forçoses entre'ls seus súbdits.

Entre'ls guardians naturalment hi havien un seguit de categories, l'encarregat d'entregar-los-hi els fòtils i material per a complir el seu deure era naturalment l'administrador de la propietat el qual obrava per ordre i compte del senyor.

La major part dels guardians, els peixim-nuti que diguessim, no's preocupaven més que de fer lo que'ls seus superiors els hi ordenaven, en canvi els encarregats de manejar veien, amb disgust, que lo de l'administració no anava prou bé, que no tenien instruments, que no tenien res i que'l dia en que tinguessin de defensar les finques del seu poderós senyor farien un paper ridícol.

I s'ajuntaren i parlaren i conspiraren i decidiren que, res, vaja... que prou administrador. Aquest a qui agradava molt el càrrec, traslladava guardians de un lloc a l'altre, feu lo possible per a sostenir-se però a la fi socombí, i el poderós senyor tingué que nomenar-ne un altre tant dolent com el primer.

I acabat, amén Jesús, a la porta n'hi ha un fus.

Endemés, què me'n dieu de l'ofensiva dels aliats?

Pica, eh? Pica.

Lo que m'indigna és la poca-vergonya de aquests germanófilos que ara volen fer-nos creure que la Rússia farà una pau per separar.

Un país que acaba de conquerir sa llibertat amb una revolució que fa parella amb la anglesa i la francesa que costaren el cap a dos reis, pot abandonar, tenint el déu Nico-

lau a mà a les seves aliades? I ara? Aquests de *La Tribuna* i aquests de *La Vanguardia* ens han prè per ximplés, creieu-ho, per ximplés.

Encara tenen barra per a dir que els anglesos i francesos perden. Tant hi va qui no s'ho creu. M'agradaria conèixer an aquest estratègic Dideric de Pazos que escriu al diari d'En Godó. Sobre tot si no va d'uniforme. El convidaria a menjar servelàs i a beure cervesa ell, i jo menjaria *bouillavaise* i *roast-beef* i faves a la catalana. Per a beure, vi amb porró.

Com se li farà la boca aigua! Com miraria els meus plats!

I jo li diria:

—Prengui *choucrutte*, don Dideric, coltes amb vinagre van molt bé. Quina sort que tenen vostès, sapiguent apreciar certes menges i certs llibres, i entendre certes kulture.

En fi, bevem-hi, minyons.

MORITZ XII

MALORUM SIGNUM!

No sabeu la trista nova?
No us han dit lo que ha passat?

El soroll de la catàstrofe
no ha arribat a pertorbar
el vostre apacible somni?...

¡Sou ben felissos, germans!...

Sapigueu, doncs, que a Sevilla,
Meca gloriosa de l'art
de Pepe-Hillo i de Cúchares,
s'anava ara a inaugurar
una gran plaça de toros,
superba, monumental,
construïda amb tot el luxe
i sense oblidà un detall,
quan—la ploma se m'atura,
com negant-se a explicar el cas,—
apenes els braus paletes
acabaven de donar
el darrer cop de mà a l'obra,
cataplúm!... la plaça cau,
s'enfonza el bell edifici,
i en menos que canta un gall,
lo que era una meravella
de gust i sumptuositat,
queda convertit en una
coca de ciment i cals.

... aquí vé lo més terrible
i lo que augmenta l'esglai
dels que encara senten fondo
i pensen i tenen sang;
davant d'aquesta catàstrofe,
que no s'exagera pas
si se li adjudica el títol
de «desgracia nacional»,
¿Què fa el Govern? Què fa el poble?
¿Què diuen les entitats
directores de les masses?
Res!... Com si el revés fatal
que hem sofert allà a Sevilla
fos un fet d'aquest vulgar
que s'expliquen en tres ratlles
en la crònica local,
ningú hi ha dat importancia,
ningú l'ha considerat
en la forma que devia,
i en compte d'aixecà un clam
que corrés per tot Europa,
i a través l'ample mar
i s'escampés per la terra,
fent sabé a l'humanitat
la magnitud del desastre,
seguim tan tranquils, parlant
de si el bacallà s'apuja
o de si a la fi es farà
el monument que's dedica
a un tal senyor Pi i Margall.

¿Això és una nació seria?
¿Això és un país formal?...

Ah, no!... Amb lo que aquí avui passa,
Espanya està demostrant
que ni té sang a les venes
ni sab per quin camí va.

Interrogueu a l'Historia
i ella us ho dirà ben alt:
quan un poble es fa insensible;
quan un poble, xic o gran,
veu que se li enfonza un temple
de les glories nacionals
i no's commou ni s'enfada,
aquell poble està acabat.

C. GUMA

Duranti tot el curs, un professor de historia
no havia parlat sinó de Napoleón I.

Al arribar el dia dels exàmens pregunta a un
deixeble:

—Sabria dir-me alguna cosa de la mort de
Napoleón?

El deixeble, tot compungit:

—Que fou una llàstima, i que'n vaig tenir un
gran sentiment!...

Un espectador ronsaguer

—Bah!... Entornem-se'n al llit, que això'és la lluna!...

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 14 AL 20 D'ABRIL DE 1917

Per terra

Al front occidental, la batalla s'estén, imponent i enorme. Els anglesos han aixamplat cap al nord, fins al davant de Loos, la seva línia d'atac. I els braus francesos, a la regió del Aisne i a la Champagne, han emprés una gran ofensiva, en un front de 60 quilòmetres, amb resultats excel·lents y prometedors. Des del començament de la batalla d'Arras (9 d'abril) han fet els anglesos uns 15.000 presoners, i els francesos, des del dia 16 n'han fet 18.000. A més, els anglesos han pres 200 canons, i els francesos 75 fins ara. És la victòria en marxa, amics! Als fronts rus, italià, de Macedònia i de Palestina, cap fet important.

Per mar

Un torpeder nordamericà ha estat atacat per un submarí, però el torpedu no ha fet blanc. Els pirates alemanys han enfonçat el vaixell hospital anglès *Gloucester Castle*.

Per l'aire

Fet sobresortint: Diverses esquadres aèries dels aliats han bombardejat la ciutat alemana de Friburg, causant moltes víctimes i greus desperfectes.

El bombardeig és una represàlia per l'enfonçament de barcos hospitalers.

REPICS

EN Maura ha tornat a obrir el bec. I aquesta vegada ha parlat en l'obertura de un Consultori Mèdic. Entre altres coses ha dit: «El govern d'Espanya està tan malament, que pot-ser el remei no hi serà a temps.»

Després s'ha ofert per a salvar el país; però's veu que aquest no vol remeis de menescals.

Molt bé, senyor Morote!

Sembla que's del «Casino Liberal» volien dedicar un banquet al Governador i que aquest ha renunciat l'homenatge.

Això's fa aixís. Quan els pobres a penes poden menjar, les autoritats no deuen fer bocades de atipar-se bé. Els àpats guardem-los per a quan baixin les subsistències.

Els anglo-francesos segueixen avençant. Es a dir: per una vegada, diguem-ho d'un modo germanòfil: Els alemanys segueixen retrocedint. Sempre ho havíem dit que quan adopten una estratègia hi són perseverants!

En Dato està que no li arriba la camisa al còs. Al pobre home li han fet creure que qualsevol dia pot tornar a ésser govern!

Qualsevol dia; el segon dijous de la setmana que en tingui tres.

En Villanueva fent declaracions francament neutralistes, que han sigut comentadíssimes. ¡A veïam si ara se li'n va el mal humor! Tot això hauríem d'agrair a la guerra.

Bon viatge.

El dimarts d'aquesta setmana sortí en direcció a París, el nostre estimat company de Redacció, el celebrat ninoaire *Picardol*.

Nostres llegidors poden confiar en que tornarà amb la cartera plena de notes, que's resol·dràn, a no trigar, en intencionades caricatures.

Divendres que vé, dia 27

GRAN EXTRAORDINARI

Número 2000

DE

L'Esquella de la Torratxa

Fotografies, retrats, dibuixos, caricatures, reproduccions, orles i làmines en colors, col·laborant-hi MES DE 60 ARTISTES CATALANS

Aquest número se vendrà per tot arreu al preu de

UNA pesseta

Darrera hora

En el moment d'entrar aquest número en màquina se'ns comunica per telèfon que En Romanones ha renunciat el Poder presentant al Rei, amb la seva dimissió, les credencials de tots els seus ministres.

Crisi total, tenim doncs. El coixet i lustre, tan neutral i tan acomodaticí ha caigut del matxet on semblava cavalcar tant a gust.

¿Ha encepugat amb formidables entrebancs? ¿Ha caigut víctima de misterioses pressions per part de qui tu lector, sabs i jo vui dir?

El cert és que entre nota i nota, don Alvar de Figueroa ha mort empaperat, com si fes la fi d'un *sandwich* embolicat previament amb paper d'estraça.

Qui el substituirà?... En García Prieto?... Ai, uix!... En Dato?... Ai, nol... En Maura?... Ai, ex!...

En l'hora present no's pot dir res.

Nosaltres votariem, per a que el substitúis, una senyora; una senyora que no's diu Remei ni Rosalía, però que té un nom que comença amb la mateixa lletra.